

Наша СЛОВА

Газета выходзіць з сакавіка 1990 года

№ 34 (1185) 20 ЖНІЎНЯ 2014 г.

ТБМ завяршае распрацоўку Міжнароднага сертыфіката беларускай мовы

Нядаўна першы намеснік старшыні Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны, кіраўнік працоўнай групы па падрыхтоўцы Міжнароднага сертыфіката беларускай мовы, мовазнаўца **Алена Анісім** давала інтэрв'ю карэспандэнту газеты "Новы час".

Сп. Алена распавяла пра тое, што "на працягу 2012 года мы вывучалі, хто мог бы заняцца здзяйсненнем гэтага праекту, акрамя ТБМ, наколькі зацікаўлены ў ім дзяржаўныя органы, у тым ліку ўніверсітэты і Міністэрства замежных спраў. Хаця яно праявіла цікавасць да гэтай справы, але палічыла, што ёю павінна займацца не грамадская арганізацыя, а дзяржаўныя структуры. А паколькі Міністэрства адукацыі не выявіла зацікаўленасці да гэтага праекту, мы вырашылі самі яго здзейсніць. З другога боку, нас падтрымалі выкладчыкі ВНУ, бо яны сустракаліся з тым, што ёсць людзі за межамі нашай краіны, якія вывучаюць беларускую мову, але для свайго прафесійнага статусу, а таксама для рэалізацыі нейкіх навуковых ці службовых памкненняў не маюць крытэру ацэнкі свайго валодання беларускай мовай. Вось чаму мы вырашылі аб'яднаць намаганні навукоўцаў і выкладчыкаў шэрагу сталічных універсітэтаў для ажыццяўлення гэтага праекту. Дарэчы, у мінулым годзе з падтрымкай ўраду Расіі ў Маскве выйшаў падручнік беларускай мовы для краін СНД, падрыхтаваны выкладчыкамі Менскага дзяржаўнага лінгвістычнага ўніверсітэта", - сказала Алена Анісім.

Яна адзначыла, што ў межах Мытнага саюзу Беларусь засталася адзінай дзяржавай, якая пакуль не мае такога Міжнароднага сертыфікату. Паводле яе слоў, перш чым прыступіць да распрацоўкі Міжнароднага сертыфіката беларускай мовы працоўная група знаёмілася з адпаведнымі еўрапейскімі стандартамі, падрыхтаванымі і апрабаванымі для іншых моў, у тым ліку па італьянскай, польскай, рускай і казахскай мовах. "Дарэчы, трэба мець на ўвазе, што Міжнародны сертыфікат па італьянскай мове для іншаземцаў створаны Італьянскім нацыянальным таварыствам імя Дантэ Аліг'еры яшчэ на пачатку 1970-х гадоў", - сказала намесніца старшыні ТБМ.

Працоўная група падрыхтавала апісанне стандартаў валодання беларускай мовай па кожным з шасці ўзроўняў: пачатковым, базавым, сярэднім, прасунутым, высокім і дасканалым, як рэкамендуе Рада Еўропы. Справа ў тым, што беларуская мова багатая, добра распрацаваная і дастаткова складаная з пункту гледжання граматыкі, фанетыкі, сінтаксісу, а таксама адметнай старажытнай і сучаснай лексікі, асабліва для людзей, якія ўпершыню з ёю сутыкаюцца. Прычым, у апісанне стандартаў па кожным узроўні ўваходзяць адпаведныя тэсты, па якіх можна ацаніць ступень валодання беларускай мовай любога прэзідэнта, а таксама пералік ведаў, уменняў і навыкаў у лексіцы і граматыцы, аўдыяванні (успрыманні на слых і адказ), чытанні і пісьме", - распавяла Алена Анісім.

На сёння выдадзены апісанні стандартаў валодання беларускай мовай па першых двух узроўнях з адпаведнымі пробнымі тэстамі для іх ацэнкі замежнымі экспертамі, у бліжэйшы час выйдуць яшчэ па чатырох. Па гэтай праблеме будзе праведзена міжнародная навукова-практычная канферэнцыя, а на працягу некалькіх наступных гадоў запланавана падрыхтоўка і выпуск шэрагу падручнікаў па беларускай мове для іншаземцаў.

Алена Анісім выказала ўпэўненасць у тым, што дзяржава зразумее стратэгічную значнасць Міжнароднага сертыфіката па дзяржаўнай беларускай мове для іншаземцаў і падтрымае гэты грамадскі праект.

Навукоўца падкрэсліла, што беларуская мова з'яўляецца непасрэднай духоўнай спадчынай нацыі, якая павінна апекавацца сваёю моваю. "Вось чаму мы зацікаўлены ў тым, каб гэтую нашу культурную спадчыну дагледзець належным чынам, як іншыя цывілізаваныя нацыі даглядаюць сваю", - сказала Алена Анісім.

Паводле сайту ТБМ.

Апісанні стандартаў валодання беларускай мовай па першых двух узроўнях з адпаведнымі пробнымі тэстамі для іх ацэнкі замежнымі экспертамі, у бліжэйшы час выйдуць яшчэ па чатырох. Па гэтай праблеме будзе праведзена міжнародная навукова-практычная канферэнцыя, а на працягу некалькіх наступных гадоў запланавана падрыхтоўка і выпуск шэрагу падручнікаў па беларускай мове для іншаземцаў.

Алена Анісім выказала ўпэўненасць у тым, што дзяржава зразумее стратэгічную значнасць Міжнароднага сертыфіката па дзяржаўнай беларускай мове для іншаземцаў і падтрымае гэты грамадскі праект.

Навукоўца падкрэсліла, што беларуская мова з'яўляецца непасрэднай духоўнай спадчынай нацыі, якая павінна апекавацца сваёю моваю. "Вось чаму мы зацікаўлены ў тым, каб гэтую нашу культурную спадчыну дагледзець належным чынам, як іншыя цывілізаваныя нацыі даглядаюць сваю", - сказала Алена Анісім.

Паводле сайту ТБМ.

150 гадоў з дня нараджэння Адольфа Чэрнага

Адольф ЧЭРНЫ (19 жніўня 1864, Градец-Кралове, Аўстрыйская імперыя - 27 снежня 1952, Прага) - чэшскі паэт, публіцыст, рэдактар, прафесар славістыкі, ганаровы доктар Ягелонскага ўніверсітэта ў Кракаве (1947). Дэмакратычны дзеяч. Піянер чэшскай сарабістыкі.

Адольф Чэрны пачаў працаваць на ніве чэшска-лужыцкай узаемнасці яшчэ ў 1880-я гады, займаўся даследаванням геаграфічнай і этнічнай блізкасці чэхаў і лужыцкіх сербаў, а таксама іх агульнага гістарычнага мінулага.

Большая частка навуковай спадчыны А. Чэрнага прысвечана лужычанам - найменшаму славянскаму народу ў свеце.

Не гледзячы на шматстатнасць тэм, у яго працах угадваецца агульная дамінанта, якая вынікае са своеасаблівага творчага лагадання "рэалістычна" спазнаваць становішча рэчаў, якое даў Т. Масарык, тады яшчэ выдавец часопіса "Атенеум". А. Чэрны ўжо ў той час адчуваў найвялікшую ідэйную блізкасць да будучага першага прэзідэнта Чэхаславакіі.

Імкненне да аб'ектывізму спалучаецца з іншай агульнай рысай чэшскай сарабістычнай спадчыны, якая складаецца ў тым, што погляд чэхаў на лужыцкую праблематыку часцяком выяўляе нейкі прагматычны падтэкст, які складаецца ў тым, што лужыцкіх сербаў разглядаюць як своеасаблівы адмоўны прыклад, на памылках якога неабходна вычысціцца.

Эйфарыя, выкліканая станаўленнем незалежных славянскіх дзяржаў пасля заканчэння Першай сусветнай вайны, усяліла ў А. Чэрнага і яго шматлікіх паслядоўнікаў упэўненасць у магчымасць існавання незалежнай сербалужыцкай дзяржавы. Лідары пралужыцкага руху пад яго кіраўніцтвам актыўна выступалі ў той час за далучэнне Лужычкі да Чэхаславакіі, мяркуючы, што гэты крок быў бы ў геапалітычных інтарэсах абодвух народаў.

Прадаўжальнікамі Чэрнага сталі чальцы ўплывовага ў міжваеннай рэспубліцы ЧСР чэшска-лужыцкага таварыства

ва, адным з ініцыятараў і заснавальнікаў якога ў 1907 годзе быў А. Чэрны.

Адольф Чэрны быў папулярны затарам грамадскага і культурнага жыцця беларусаў. Пасля наведвання Беларусі ў 1895 г. кнігу "Беларускія песні з Дзісенскага павета Віленскай губерні". Перакладаў вершы Цёткі, Купалы, Коласа.

У літаратуры вядомы пад псеўданімам Ян Ракіта. У 1898 году заснаваў і рэдагаваў часопіс "Славянскі агляд".

Вікіпедыя.

100 гадоў з дня нараджэння Васіля Бурносава

БУРНОСАЎ Васіль Емяльянавіч нарадзіўся 18.8.1914 г., в. Зелынкава Крулянскага раёна Магілёўскай вобласці, памёр 19.7.1984 г. у Менску, пахаваны на Паўночных могілках. Крытык, літаратуразнавец, перакладчык, сябар Саюза пісьменнікаў СССР з 1951 г.

З сялянскай сям'і. Працаваў калгаснікам, потым брыгадзірам, старшынём калгаса (1933-1934гг.), пазней - токарам на аўтарамонтным заводзе ў Магілёве.

ў Магілёве.

У 1936 г. дэбютаваў у друку. Выступаў з артыкуламі па метадалагічных пытаннях крытыкі і літаратуразнаўства, арыентаваў пісьменнікаў на засваенне і крытычнае выкарыстанне класічных літаратурных традыцый. У 1939 г. скончыў Менскі Камуністычны інстытут журналістыкі. Член КПСС з 1940 г. Працаваў рэдактарам Дзяржаўнага выдавецтва БССР. У час Вялікай Айчыннай вайны ўдзельнічаў у абароне Масквы, ваяваў у 1-й Гомельскай партызанскай брыгадзе. Працаваў рэдактарам газеты "Смерць акупантам". Выступаў у падпольным друку як журналіст і паэт.

З 1942 г. працаваў інструктарам ЦК ВЛКСМ, з 1943 г. - намеснікам рэдактара газеты "Чырвоная змена". У 1944-1947 гг. - карэспандэнт газеты "Правда" па БССР.

Літаратурна-крытычную дзейнасць В. Бурносаў пачаў у 1947 годзе. У газетах "Звязда", "Літаратура і мастацтва", "Советская Белоруссия", у часопісах "Камуніст Беларусі", "Польмя", "Беларусь", "Народная асвета" змяшчаў рэцэнзіі на кнігі крытыкаў і літаратуразнаўцаў. Склаў зборнік мастацкіх твораў беларускіх пісьменнікаў пра Беларускіх традыцый. У 1939 г. скончыў Менскі Камуністычны інстытут журналістыкі. Член КПСС з 1940 г. Працаваў рэдактарам Дзяржаўнага выдавецтва БССР. У час Вялікай Айчыннай вайны ўдзельнічаў у абароне Масквы, ваяваў у 1-й Гомельскай партызанскай брыгадзе. Працаваў рэдактарам газеты "Смерць акупантам". Выступаў у падпольным друку як журналіст і паэт.

З 1942 г. працаваў інструктарам ЦК ВЛКСМ, з 1943 г. - намеснікам рэдактара газеты "Чырвоная змена". У 1944-1947 гг. - карэспандэнт газеты "Правда" па БССР. Літаратурна-крытычную дзейнасць В. Бурносаў пачаў у 1947 годзе. У газетах "Звязда", "Літаратура і мастацтва", "Советская Белоруссия", у часопісах "Камуніст Беларусі", "Польмя", "Беларусь", "Народная асвета" змяшчаў рэцэнзіі на кнігі крытыкаў і літаратуразнаўцаў. Склаў зборнік мастацкіх твораў беларускіх пісьменнікаў пра Беларускіх традыцый. У 1939 г. скончыў Менскі Камуністычны інстытут журналістыкі. Член КПСС з 1940 г. Працаваў рэдактарам Дзяржаўнага выдавецтва БССР. У час Вялікай Айчыннай вайны ўдзельнічаў у абароне Масквы, ваяваў у 1-й Гомельскай партызанскай брыгадзе. Працаваў рэдактарам газеты "Смерць акупантам". Выступаў у падпольным друку як журналіст і паэт.

Узнагароджаны ордэнам Чырвонай Зоркі, медалямі. Вікіпедыя.

Вольга Валько: Стварыць беларускамоўную групу ў садку вельмі проста

У гарадзенскім садку № 45 сёлета адкрываецца другая беларускамоўная група з 12 чалавек, і ёсць нават рэзервовы спіс ахвотных аддаць сваіх дзетак у гэтую групу.

Вольга Валько, маці трохгадовага Стасіка, распавядае, як безлішніх клопатаў можна стварыць беларускамоўную групу для свайго сына, калі ты насамрэч хочаш, каб ён з дзяцінства быў у беларускамоўным асяроддзі.

Карэспандэнт: "Спадарыня Вольга, я часта бываю на імпрэзах, дзе збіраецца беларускамоўнае асяроддзе, і большасць людзей, так бы мовіць, ведаюць у твар. Вас сустракаю ўпершыню, але ў вас цудоўная беларуская мова, і дзякуючы вашым высілкам у Гародні ёсць яшчэ адна беларускамоўная група ў садку..."

Валько: "Ідэя ў нашай сям'і прыйшла, як толькі ў нас Стась нарадзіўся. Мы разумелі: калі гэтага не зробім для яго мы, то ніхто гэтага не зробіць. Нам было ў гэтым плане лягчэй, бо дарога была ўжо пракладзена, два гады таму ўжо адчынілі першую беларускамоўную групу. І я не скажу, што ў нас былі нейкія складанасці - галоўнае было знайсці бацькоў, якія пагодзяцца аддаць сваіх дзетак у беларускамоўную групу".

Карэспандэнт: "І як вы вырашалі гэтую самую складаную праблему?"

Валько: "Вядома, найперш мы пачалі размовы са сваімі знаёмымі, у каго такія ж дзеткі. Адраду ў "Вячэрнім Гродне" з'явілася невялікая аб'яўка, якую змясціў аддзел адукацыі. Яшчэ зрабілі самаробную аб'яўку, расклеілі ў розных месцах, змясцілі ў інтэрнэце, і народ пачаў збірацца вельмі хутка. Яны тэлефанавалі мне, а я толькі накіроўвала іх туды, куды трэба было несці за явы".

Карэспандэнт: "Выходзіць, што ўсё так проста - дастаткова даць аб'яву, і людзі тэлефануюць..."

Валько: "Трэба сказаць, што ў нас не ўсе дзеткі з беларускамоўных сямей. Ёсць такія дзеткі, бацькі якіх запісаліся ў нашу групу, паколькі садок у іх побач з домам. А па-другое, група малакамплектная, а гэта вельмі важна для ўсіх мам, таму што болей увагі будзе аддавацца кожнаму дзіцяці.

жыцці размаўляе па-беларуску. Яна пагадзілася і з ахвотай сказала, што будзе працаваць. Мы пайшлі разам да загадчыцы, і яе ўзялі на працу".

Карэспандэнт: "Спадарыня Вольга, тое, што вы распавядаеце, выглядае нават трохі неверагодна. Бо колькі даводзілася чуць ад людзей пра розныя праблемы ды перашкоды, якія ім чынілі чыноўнікі, каб адкрыць беларускамоўную групу ў садку

Але мы гэтага нават і не хавалі, а наадварот - выстаўлялі як наш плюс. І ўсё ж большасць сямей у нас такія, як мы - свядомыя беларусы".

Карэспандэнт: "Вы ўжо былі ў садку, бачылі памяшканне, дзе будуць знаходзіцца дзеткі?"

Валько: "Мала таго, што мы бачылі ўжо памяшканне, мы яго яшчэ робім. Усе бацькі зацікаўленыя, каб іх дзеткам было добра, таму мы там робім сапраўдны рамонт: і сцены, і столь, усё змяняем, магчыма, і мэблю будзем набываць. Мы робім гэта за ўласныя сродкі. Сабралі бацькоўскі сход, абмеркавалі, усе згадзіліся, палічылі, колькі грошай трэба, сабралі іх, нанялі брыгаду, і яны робяць гэты рамонт".

Карэспандэнт: "А вы ведаеце, хто будзе выхавальцай у вашых дзетках?"

Валько: "Канешне. Дарэчы, гэта была адна з умоваў - мы павінны былі, акрамя дзетак, прывесці і сваю выхавальцу. Праўда, нам казалі, што выхавальцу б знайшлі, але калі мы прывядзем сваю, то не будуць супраць. Наша выхавальца пакуль студэнтка, але ва ўніверсітэце цяпер дазваляюць студэнтам працаваць па спецыяльнасці на старэйшых курсах. Дзяўчына сама беларускамоўная, хоць вучыцца на ангельскай філалогіі, у штотдзённым

альбо беларускамоўны клас у школе. Магчыма, вы нешта парайце тым, хто таксама хоча аддаць сваіх дзетак у беларускамоўны садок..."

Валько: "Я б хацела сказаць, што гэта насамрэч зрабіць вельмі лёгка. Няма ніякіх перашкодаў, галоўнае - самаарганізацыя і жаданне, а яшчэ крышачку інфармацыйнай падтрымкі, каб людзі ведалі. Ніякіх праблемаў я не бачу і ніякіх перашкодаў, патрэбна ваша жаданне. Мы адусюль атрымлівалі толькі падтрымку: і ў самім садку, і ў аддзеле адукацыі - калі ласка, стварайце. І ўсё, толькі ваша жаданне".

Карэспандэнт: "Спадарыня Вольга, а які быў ваш шлях да беларускасці?"

Валько: "Мова як бы ў мяне ў крыві, а па спецыяльнасці я - біёлаг. А да мовы я прыйшла праз каханне. Мой муж беларускамоўным стаў раней за мяне. Ён вучыўся ў Лунінецкім ліцэі, дзе быў вельмі добры асяродак беларускасці. А мы з ім пазнаёмліліся ва ўніверсітэце, і я ў яго закахалася, а таксама закахалася ў мову. Пазней увесь час задавала сабе пытанне - як жа я раней не магла прыйсці да мовы. Вось такая ў нас гісторыя".

Міхал Карневіч, Радыё Свабода.
На здымку: Вольга Валько з сваім трохгадовым сынам Стасікам.

Адзіны беларускамоўны клас у Баранавічах можа спыніць сваю дзеясць

Атывістка ТБМ Тацяна Малашчанка атрымала ліст з гарвыканкама за подпісам намесніка старшыні гарвыканкама Дз. Касцюкевіча, ў якім паведамляецца, што ў дзяржаўнай установе адукацыі "Гімназія № 4 г. Баранавічы", куды залічана яе дачка Яся Малашчанка, навучальнай зацверджана руская мова.

У гэтым годзе Яся скончыла адзіны ў горадзе чацвёрты беларускамоўны клас СШ № 14 і ў сувязі з перамай месца жыхарства мы падалі заяву на навучанне ў пяты клас гімназіі № 4 і здалі іспыты. Аднак дырэктар гімназіі Валдзім Шчарбакоў мяне адразу папярэдзіў, што гімназія цалкам

рускамоўная, і Ясі давядзецца вучыцца па-руску, таму што фінансавых магчымасцяў для адкрыцця беларускамоўнага класа ў яго няма. Таму мы разам з бацькамі Алісы Філіпчык (другой вучаніцы беларускамоўнага класа СШ № 14) звярнуліся ў гарвыканкам, каб гарадскія чыноўнікі нам паса-дзейнічалі ў фінансаванні беларускамоўнага навучання, - паведаміла Тацяна Малашчанка.

Яна адзначыла, што ў лісце з гарвыканкама паведамляецца, што з 23 па 25 жніўня 2014 года з бацькамі вучняў 5-х класаў гімназіі № 4 будуць праведзены сумоўі на прадмет выбару мовы навучання. Пры

ўмове, што не менш за 24 вучні і іх законныя прадстаўнікі дадуць пісьмовую згоду на навучанне прадметаў на беларускай мове, такі клас будзе адкрыты.

Тацяна Малашчанка сказала, што Яся не ўяўляе, як яна будзе навучацца не па-беларуску, але яны добра разумеюць, як цяжка стварыць такі беларускамоўны клас, калі ідзе працэс скасавання беларускамоўнай адукацыі па ўсёй краіне.

Віктар Сырыца.

Фота: Яся Малашчанка грае "Купалінку" на адкрыцці беларускамоўнай сядзібы "Ліцвінаў кут".

СТАТЫСТЫКА НЕ РАДУЕ

НАЦЫЯНАЛЬНЫ
СТАТЫСТЫЧНЫ КАМІТЭТ
РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
(Белстат)

пр. Партызанскі, 12, 220070, г. Мінск
тэл. (375-17) 367-52-00, факс (375-17)
367-22-04
e-mail: belstat@mail.belpak.by

НАЦИОНАЛЬНЫЙ
СТАТИСТИЧЕСКИЙ КОМИТЕТ
РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
(Белстат)

пр. Партизанский, 12, 220070, г. Минск
тел. (375-17) 367-52-00, факс (375-17)
367-22-04
e-mail: belstat@mail.belpak.by

31.07.2014 № 09/1-44/63
На № 70 от 22.07.2014

Грамадскае аб'яднанне
"Таварыства беларускай мовы
імя Францішка Скарыны"

Аб прадастаўленні дадзеных

Нацыянальны статыстычны камітэт Рэспублікі Беларусь паведамляе дадзеныя аб долі навучэнцаў дзённых устаноў агульнай сярэдняй адукацыі сістэмы Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, якія навучаліся на беларускай мове на пачатак 2013/2014 навучальнага года па рэспубліцы, абласцях і г. Мінску.

Намеснік Старшыні І.С. Кангро

	Колькасць навучэнцаў, якія навучаліся на беларускай мове, у працэнтах да агульнай колькасці навучэнцаў
Рэспубліка Беларусь - усяго	15,5
вобласці і г. Мінск:	
Брэсцкая	21,7
Віцебская	13,6
Гомельская	12,8
Гродзенская	18,3
г. Мінск	2,1
Мінская	27,1
Магілёўская	14,8

За законы на беларускай мове

Грамадскае аб'яднанне
"Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны"
220034, г. Мінск вул. Румянцова, 13, тэл. 284-85-11, разліковы рахунак
№ 3015741233011 у ЦБП №539 ААТ Беларусбанк, г. Мінска, код 739

09 ліпеня 2014 г. № 64

Сп. У.П. Андрэйчанку,
Старшыні Палаты прадстаўнікоў
Нацыянальнага сходу Беларусі
220010, г. Мінск,
пл. Незалежнасці, Дом Ураду

Аб вяртанні беларускай мовы
ў беларускае заканадаўства

Зварот Сакратарыяте ТБМ да дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь

Цяпер амаль усе законы ў нашай краіне прымаюцца толькі на рускай мове, і не існуе афіцыйнага перакладу іх на дзяржаўную беларускую мову, што з'яўляецца парушэннем дзейнай Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь.

У сувязі з гэтым і з улікам артыкулаў 1, 2 і 5 Закона Рэспублікі Беларусь "Аб мовах у Рэспубліцы Беларусь" мы прапануем з 1 верасня 2014 г. усе законы і іншыя нарматыўныя праўныя акты Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь адразу прымаць на дзвюх дзяржаўных мовах, а таксама зрабіць афіцыйны пераклад дзейных законаў, якія былі прынятыя толькі на рускай мове, на дзяржаўную беларускую мову і апублікаваць іх у прадугледжаным законам парадку.

З павагай,

Старшыня ГА "ТБМ імя Ф. Скарыны"

Алег Трусаў.

НАЦЫЯНАЛЬНЫ СХОД
РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
ПАЛАТА ПРАДСТАЎНІКОЎ

Пастаянная камісія па адукацыі,
культуры і навуцы
220010, г. Мінск, Дом Ураду,
тэл./факс (017) 222-65-45, факс (017) 327-37-84
E-mail: aduk@house.gov.by

НАЦИОНАЛЬНОЕ СОБРАНИЕ
РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
ПАЛАТА ПРЕДСТАВИТЕЛЕЙ

Постоянная комиссия по образованию,
культуре и науке
220010, г. Минск, Дом Правительства,
тел./факс (017) 222-65-45, факс (017) 327-37-84
E-mail: aduk@house.gov.by

25 07 2014 № 20-06/172

на № _____ от _____

Старшыні грамадскага
аб'яднання "Таварыства
беларускай мовы імя
Францішка Скарыны"
Трусава А.А.

Паважаны Алег Анатольевіч!

У Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па адукацыі, культуры і навуцы разгледжаны Ваш ліст, у якім выкладзены прапановы аб прыняцці і выкладанні нарматыўных прававых актаў на дзвюх дзяржаўных мовах. Па сутнасці звароту паведамляем.

У адпаведнасці з артыкулам 17 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь дзяржаўнымі мовамі ў Рэспубліцы Беларусь з'яўляюцца беларуская і руская мовы.

З гэтай канстытуцыйнай нормы вынікае, што беларуская і руская мовы маюць аднолькавы статус, а таму дзяржаўныя органы пры ажыццяўленні сваіх паўнамоцтваў, у тым ліку і ў нарматворчай дзейнасці, маюць права выкарыстоўваць любую з дзяржаўных моў. Менавіта такі падыход атрымаў замацаванне ў заканадаўстве, у тым ліку ў законах Рэспублікі Беларусь "Аб мовах у Рэспубліцы Беларусь", "Аб нарматыўных прававых актах Рэспублікі Беларусь", а таксама ў Правілах падрыхтоўкі праектаў нарматыўных прававых актаў, зацверджаных Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 11 жніўня 2003 г. № 359. Так, часткай другой артыкула 54 Закона Рэспублікі Беларусь "Аб нарматыўных прававых актах Рэспублікі Беларусь" прадугледжана, што нарматыўны прававы акт прымаецца (выдаецца) унаўнаважаным на тое органам (службовай асобай) на беларускай і (або) рускай мовах.

У адпаведнасці з абзацам першым часткі першай артыкула 50 Закона Рэспублікі Беларусь "Аб Нацыянальным сходзе Рэспублікі Беларусь" праекты законаў уносяцца суб'ектамі права заканадаўчай ініцыятывы ў Палату прадстаўнікоў на беларускай і (або) рускай мовах. Разгляд і прыняцце законапраектаў у Палаце прадстаўнікоў ажыццяўляюцца на той дзяржаўнай мове, на якой яны ўнесены суб'ектамі права заканадаўчай ініцыятывы на разгляд у Палату прадстаўнікоў.

Адначасова паведамляем, што згодна з падпунктам 1.3 пункта 1 Дэкрэта Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 24 лютага 2012 г. № 3 "Аб некаторых пытаннях апублікавання і ўступлення ў сілу прававых актаў Рэспублікі Беларусь" афіцыйнае апублікаванне прававых актаў на Нацыянальным прававым Інтэрнэт-партале Рэспублікі Беларусь і абнародаванне (апублікаванне) прававых актаў у зборніку прававых актаў "Нацыянальны рэстр прававых актаў Рэспублікі Беларусь" ажыццяўляюцца ў поўнай адпаведнасці з падпісанымі аўтэнттыкамі на той дзяржаўнай мове (мовах), на якой яны прыняты (выдадзены).

Пры гэтым варта звярнуць увагу, што прыняты і афіцыйна апублікаваны на беларускай мове тэксты такіх дзеючых законаў Рэспублікі Беларусь, як "Аб мовах у Рэспубліцы Беларусь", "Аб культуры ў Рэспубліцы Беларусь", "Аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны Рэспублікі Беларусь", "Аб музеях і Музейным фондзе Рэспублікі Беларусь", "Аб Правілах беларускай арфаграфіі і пунктуацыі", "Аб бібліятэчнай справе ў Рэспубліцы Беларусь", "Аб афіцыйных геральдычных сімвалах", "Аб выдавецкай справе ў Рэспубліцы Беларусь", "Аб народным мастацтве, народных промыслах (рамёствах) у Рэспубліцы Беларусь", "Аб беларусах замежжа", шэраг міжнародных дагавораў, а таксама прыняты на беларускай мове тэксты актаў Палаты прадстаўнікоў і Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь і іх органаў.

Адначасова інфармуем, што з неафіцыйным перакладам тэкстаў прынятых нарматыўных прававых актаў, у тым ліку законаў Рэспублікі Беларусь, можна азнаёміцца ў эталонным банку даных прававой інфармацыі Рэспублікі Беларусь з інфармацыйна-пошукавай сістэмай "Эталон", які фарміруе і вядзе Нацыянальны цэнтр прававой інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Намеснік старшыні камісіі А.І. Сягоднік.

Пачаў працу сайт газеты "Наша слова" naszaslowa.by

З пачатку жніўня пачаў працу дапаможны сайт газеты "Наша слова" <http://naszaslowa.by/>. Сайт прызначаны суправаджаць папяровы варыянт газеты і архіваваць электронныя версіі "Нашага слова". Да апошняга часу гэтыя функцыі выконвалі сяброўскія сайты <http://pawet.net/>; <http://kamunikat.org/>; <http://tbn-mova.by/>. Усе гэтыя сайты працягнуць супрацоўнічаць з газетай і выконваць тыя ж функцыі. Новы сайт належыць уласна газеце і кіруецца рэдакцыяй газеты.

Сайт выкананы ў простай канфігурацыі, паколькі мы не можам сабе дазволіць асобнага адміністратара, які б пастаянна веў дыялог з наведвальнікамі сайту ў многіх рубрыках.

На сайце размяшчаюцца, матэрыялы чарговага нумара газеты: навіны, найбольш сур'ёзныя артыкулы. На завяршэнне размяшчаецца ўвесь нумар газеты ў рэжыме Pdf.

Акрамя газеты "Наша слова" на сайце будуць размяшчацца чарговыя нумары часопіса "Лідскі летапісец". З цягам часу на сайт будуць выстаўлены ўсе нумары "Лідскага летапісца".

Безумоўна, можна было б і абысціся без сайта, але выдавочна адно - з новым сайтам прысутнасць газеты "Наша слова" ў сусветнай інфармацыйнай прасторы ўзмацніцца, чаго мы, зрэшты, і дабіваемся. Цяжка даецца павелічэнне колькасці падпісчыкаў на папяровую газету, то дамо магчымаць чытаць нашыя матэрыялы ў электроннай версіі.

Сайт не мае задачы падмяніць ці замяніць папяровую версію газеты, якая застаецца асноўнай і галоўнай, але сусветная тэндэнцыя скіравана ў бок ператварэння сайтаў у самастойныя СМІ. Некаторыя газеты ўжо папа-

ровай версіі не маюць. У сілу аб'ектыўных прычын "Наша слова" яшчэ далёка ад гэтага, але пройдуць гады, а можа, месяцы, і пры змене сітуацыі не трэба будзе пачынаць усё на пустым месцы.

Таму, шануюнае спадарства, калі ласка, на наш сайт. Асабліва запрашаем прыхільнікаў беларушчыны з рэгіёнаў, куды папяровая версія газеты не трапляе.

Безумоўна, на першым этапе будзе шмат прэтэнзій, але мы вучымся, будзем развівацца і ўдасканальвацца.

Рэдакцыя.

"Патрыёт" запусціў першы беларускамоўны сайт байцоўскага клуба ў краіне

Кампанія "Будзьма беларусамі!" плённа супрацоўнічае з беларускімі тайбаксёрамі не ўпершыню.

"Розныя версіі інтэрнэт-сайтаў мы мелі і раней. Гэта былі хутчэй аматарскія старонкі, якія рабілі нашыя вучні. Але новы сайт цяпер можна паказаць і беларусам, і замежнікам, - дзеліцца ўражаннямі заснавальнік і галоўны трэнер клуба "Патрыёт" Дзмітрый Пясецкі. - Мы ўжо прадэманстравалі новую старонку калегам з ЗША і Тайланду. Тое, што атрымалася, нас вельмі цешыць".

"Некалькі беларускіх файтараў сусветнага ўзроўню трапілі ў наш анлайн-праект "Байцоўскі ген", - згадвае кардынатар кампаніі "Будзьма беларусамі!" Алена Макоўская. - І калі мы рыхтавалі ролікі "Культура паляпшае жыццё", нават сумневу не было, каб запрасіць героям аднаго з гэтых ролікаў Віталія Гуркова. Вельмі плённым атрымалася супрацоўніцтва па стварэнні маек, у якіх нацыянальная зборная па муай-тай выправілася на чэмпіянат Еўропы ў Лісабон, дзе, дарэчы, беларусы занялі першае агульнакаманднае месца. Усе гэтыя мерапрыемствы выклікалі станоўчы рэзананс у грамадстве. Так мы яшчэ раз упэўніліся, што

спорт - важная, перспектыўная частка сучаснай беларускай культуры, і з задавальненнем працягнулі супраць: зрабілі сайт для байцоўскага клуба "Патрыёт", які мае міжнародную вядомасць. Паколькі старонка беларускамоўная, на першым месцы стаяла пытанне якасці. Мы звярнуліся ў артыстудыю "PRAS", дзе раней для нас зрабілі сайт, прывесчаны Цмоку. І мы ўсцешаныя, што новая інтэрнэт-старонка спадабалася самім спартоўцам. Спадзяемся, яна спадабаецца і карыстальнікам".

Нагадаем, што байцоўскі клуб "Патрыёт" добра вядомы ў байцоўскім свеце. Два мясцовыя выхаванцы маюць званне "Заслужаны майстар спорту Беларусі". Тут трэнеруюцца шматразовы чэмпіён свету па муай-тай Дзяніс Ганчаро-

нак, зорка кікбоксінгу і K-1 Забіт Самедаў. І, натуральна, чэмпіён свету сярод прафесіяналаў Віталій Гуркоў, які першым з беларускіх спартсменаў публічна прамовіў на тэлебачанні на роднай мове.

Як падкрэсліваюць у "Патрыёце", дзякуючы новаму сайту тут плануецца прыцягнуць у клуб як мага больш таленавітых дзяцей, якія падтрымаюць байцоўскія традыцыі старэйшых калег. Таксама у клубе разлічваюць на тое, што прыклад беларускамоўнага сайта натхніць іншыя спартыўныя арганізацыі актыўна карыстацца роднай мовай. Бо як інакш выходзіць у беларусах патрыятызм і адданасць сваёй краіне!

Прэс-служба ГКК
"Будзьма беларусамі!".

Пілігрымка ў Рубяжэвічы і Сулу

Улетку нядзельная школа Менскага касцёла св. Сымона і Алены здзейсніла пілігрымку ў Рубяжэвічы і Сулу, якія знаходзяцца недалёка ад Стоўбцаў.

Серабрыстыя вежы касцёла св. Юзафа бачныя здалёк і пабліскаваюць на сонцы. Неагатычны храм з двума вежамі быў пабудаваны ў 1906-1910 гадах пры падтрымцы магнатаў Ленскіх. Праект склаў пан Пільх з Ломжы (Польшча). Касцёл быў асвечаны ў 1921 годзе кс. біскупам Зыгмунтам Лазінскім і не зачыняўся ў савецкія часы. Ён аздоблены драўлянай разьбой і роспісамі і скульптурнымі кампазіцыямі. Бацькі і дзеці пазнаёміліся з убранствам храма і яго гісторыяй, удзельнічалі ў св. імшы.

Між волі хацелася разважыць над тым, якоё моцнае

польскім часам (1918-1939) аднавіліся вуліцы мястэчка. Яны былі аздоблены дыхтоўнымі камяніцамі ды багатымі крамамі. Па возеры плаваў кацер, на беразе граў духавы аркестр.

У адным са шматлікіх маляўнічых месцаў Беларусі, прыкладна за 50 км ад Менска, знаходзіцца сядзібна-паркавы комплекс "Панскі маёнтак Сула". Там дзеці з бацькамі змаглі

Прадстаўнікі гэтай сям'і былі заснавальнікі прадпрыемстваў, якія дзейнічаюць і ў нашыя дні. У прыватнасці, шклозавод "Нёман", Менскі завод "Крышталь".

Ленскія ўтрымлівалі коней, гандлявалі лесам, пашыралі свае зямельныя ўгоддзі. Цяперашнія абрысы Панскага маёнтка Сулы супадаюць з тымі, якія меў маёнтак, калі належаў Ленскім ў канцы 19-га стагоддзя. Ва ўнікальным парку, які займае тэрыторыю 5-ці гектараў, тады раслі больш за 50 відаў дрэваў і кустоў, многія з якіх для нашага клімату былі экзатычнымі. Частка з іх захавалася да нашых дзён.

Сваім наведвальнікам маёнтак прапонуе незабыўны адпачынак у загараднай сядзібе. У гэтым месцы дзіўным чынам спалучаюцца атмасфера мінулых стагоддзяў з сучасным свецікам і культурным жыццём.

Сённяшнія гаспадары, спадары Андрэй і Наталля Запольскія выкупілі зямлю, адрэстаўравалі панскую сядзібу з прыбудовамі і абсталявалі выдатную агра-турыстычную пляцоўку. Тут ёсць гасцёўня, кавярня, стайня з 9 конямі, пляцоўкі з альтанкамі і шэзлонгамі ля вадасховішча. Тут працуе краязнаўчы музей. Трынаццаць валуноў, якія, як мяркуюць, уяўлялі сабой сакральную пляцоўку, даследваліся археолагамі.

Менавіта на беларус-

кай мове вядзе азнамяльную праграму гаспадар стайні Андрэй Захаранка. Ён распавядае аб тым, якоё стаўленне было ў беларускіх шляхціцаў да коней. Мудрыя і цяпльвівыя жывёлы былі ў пашане. Вершнік і конь у бітве з'ядноўваліся ў руху. Валяр трымаў шаблю на скаку такім чынам, каб не толькі нападць, але і абараняць галаву каня.

З 9 коней у стайні пяцёра навучаны прыёмам язды вышэйшага класу. Гняды конь Аспект удзельнічаў у спартыўных спаборніцтвах і зламаў бядро. Ён быў выратаваны гаспадарамі ад здачы на мясакамбінат, прайшоў рэабілітацыю і зноў лёгка пускаецца ў галоп. Рудая кабылка Цэвіта паслухмяна выконвае загады старэйшай дачкі сп. Андрэя - Насты.

На сядзібе можна пакаштаваць старадаўнія стравы нацыянальных кухняў народаў, якія традыцыйна жывуць у гэтых месцах: беларускай, рускай, польскай, літоўскай, яўрэйскай.

Тут прадугледжаны экскурсіі, катанне на фэртоне, ўрокі верхавой язды, рыбалка, лазня на дрывах, СПА-працэдуры, агляднае авіяцыйнае экскурсіі, катанне на лыжах і равахах, магчымасць узяць на пракат мангал і вуды, іншыя забавы. Дзеці могуць весяліцца на дзіцячай пляцоўцы і гойдацца на арэлях.

У сядзібна-паркавым комплексе ёсць абслугоўванне нумароў, VIP-абслугоўванне, бясплатная ахаваная паркоўка, тут адзначаюць урачыстасці. Падарожнікам прыемна адпачыць ва ўтульнай сядзібе, палябавацца жывым наваколлем. Пілігрымкі і вандроўкі

маюць пазнавальнае і выхваляўчае значэнне, нясуць добры настрой і бадзёрасць духу дарослым і дзецям, абуджаюць любоў да роднага краю.

Э. Дзвінская.

На фота аўтара:

1. Касцёл св. Юзафа (1906-1910);
2. Памятны знак;
- 3, 4. Сядзіба "Панскі маёнтак Сула";
5. Конная праграма.

імкненне было ў старадаўніх беларускіх шляхціцаў Гелены, Канстанціна, Міхала, Цаліны і Эльжбеты Ленскіх, каб пабудаваць храм вышынёй 45 метраў з магутным фундаментам ў 6 метраў, падняць святыню на вякі пасярод палёў і лясоў. Яны ахвяравалі на будаўніцтва 15 тысяч рублёў на тых часах. Сродкі на будаўніцтва паступілі таксама з Амерыкі. Кожны дзень працавала больш 100 чалавек: камячосаў, муляраў і будаўнікоў, 6 конных кранаў. Пазней, ў 1928 годзе з Вільні быў прывезены арган на 15 галасоў і 820 трубак.

Як сведчаць хронікі, за

наведаць сядзібу Эльжбеты Ленскай, аглядзець былы маёнтак, правесці дзень на свежым паветры, пабачыць помнікі архітэктуры і прыроды.

З школьных гадоў нам знаёма імя ўладзіміра Ленскага, сябра галоўнага героя рамана "Яўген Анегін", які быў забіты на дуэлі. Ягоны прататып, хутчэй за ўсё, жыў у Расіі. А вось пра рэальна існых беларускіх шляхціцаў Ленскіх да нядаўняга часу было вядома не шмат. Цяпер такая інфармацыя больш даступная.

З сярэдзіны 18-га стагоддзя ўладальнікамі сядзібы была сям'я шляхціцаў Ленскіх.

Рэдактар Станіслаў Вацлававіч Суднік

Рэдакцыйная калегія:

Алена Анісім, Юрась Бабіч, Юля Бажок, Марыя Баравік, Вінцук Вячорка, Юрась Каласоўскі, Леакадзія Мілаш, Максім Новік, Язэп Палубятка, Аляксей Пяткевіч, Уладзімір Содаль, Станіслаў Суднік, Павел Сцяцко, Алег Трусаў.

<http://naszaslowa.by/> <http://pawet.net/>
<http://kamunikat.org/> <http://tbm-mova.by/>

Аўтары цалкам адказныя за падбор і дакладнасць прыведзенай інфармацыі

Газета надрукавана ў Лідскай друкарні.
231300, г. Ліда, вул. Ленінская, 23.

Газета падпісана да друку 18.08.2014 г. у 10.00. Замова № 2244.

Аб'ём 2 друкаваныя аркушы. Наклад 2000 асобнікаў.

Падпісны індэкс: 63865.

Кошт падпіскі: 1 мес.- 5600 руб., 3 мес.- 16800 руб.

Кошт у розніцу: па дамоўленасці.

Заснавальнік:

ТБМ імя Францішка Скарыны.

Пасведчанне аб рэгістрацыі № 908 ад 18 снежня 2009 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Адрас рэдакцыі:

231293, Лідскі р-н, в. Даліна.

Адрас для паштовых адпраўленняў:

231282, г. Ліда-2, п/с 7.

E-mail: naszaslowa@tut.by